

Рейтинговий звіт CHNG 007-028 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	10.10.2003 р.
Дата оновлення:	28.12.2011 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaA
Позичальника:	
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна шкала кредитних рейтингів дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» за III квартал та 9 місяців 2011 року загалом, а також внутрішню інформацію, надану компанією у ході рейтингової процедури.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій підприємством, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	10.10.2003	17.03.2006	30.09.2010	16.12.2010	11.03.2011	25.06.2011	30.09.2011	28.12.2011
Рівень довгострокового кредитного рейтингу	uaBBB	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується **ВИСОКОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

**Рівень кредитного рейтингу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
підтримується:**

- наявністю підтримки підприємства з боку держави;
- входженням підприємства до структури Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», яка займає монопольне становище на внутрішньому ринку природного газу.

**Рівень кредитного рейтингу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
обмежується:**

- зменшенням обсягів видобутку вуглеводнів протягом останніх років;
- значною залежністю діяльності підприємства від державного регулювання;
- необхідністю здійснення значних капітальних витрат, що впливатиме на обсяг вільного грошового потоку.

Основні показники фінансово-господарської діяльності

Основні балансові показники, тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010	I кв. 2011	I півр. 2011	9 міс. 2011
Активи	2 206 466	2 452 522	2 438 770	3 233 322	4 277 513	6 709 950	7 742 611
Основні засоби	927 946	1 132 320	1 176 275	1 198 517	1 195 364	1 249 447	1 512 096
Запаси	246 019	280 636	385 064	457 389	456 870	683 319	838 054
Дебіторська заборгованість	375 416	418 766	197 691	770 691	1 452 795	3 630 330	3 061 109
Власний капітал	1 569 776	1 562 142	1 571 989	1 588 034	1 611 446	1 662 919	1 651 188
Довгострокові зобов'язання	307 762	457 424	271 474	709 915	744 411	800 974	804 629
Короткострокові кредити банків	12 803	5 000	9 000	403 493	396 408	397 021	409 440
Кредиторська заборгованість	183 942	324 973	485 906	403 806	1 117 683	3 622 953	4 576 766

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

Основні показники фінансово-господарської діяльності, тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	9 міс. 2010	2010	I кв. 2011	I півр. 2011	9 міс. 2011
Чистий дохід від реалізації	777 941	717 017	766 002	593 829	870 861	321 821	530 549	738 083
Валовий прибуток	180 858	217 782	181 259	163 605	245 354	68 874	163 543	242 958
Операційний прибуток	89 866	175 884	82 552	85 497	102 962	39 088	99 447	151 997
Чистий прибуток (збиток)	7 448	3 017	12 673	39 910	23 349	26 504	50 536	43 307

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», яке створено у 1978 році як виробниче об'єднання для освоєння вуглеводних ресурсів Чорного та Азовського морів, зареєстровано 21 серпня 1998 року (код за ЄДРПОУ 00153117). Юридична та фактична адреса: АР Крим, м. Сімферополь, пр. ім. Кірова/пров. Совнаркомовський, 52/1. Підприємство входить до складу Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», що володіє 100% акцій підприємства.

Основними напрямками діяльності підприємства є геологорозвідка та буріння, видобуток газу, газового конденсату та нафти, переробка газового конденсату і нафти, реалізація газу і нафтопродуктів, транспортування газу, зовнішньоекономічна діяльність (переважно фрахт суден спеціалізованого флоту).

Підприємство здійснює діяльність на ринку нафти та газу, які є основними первинними енергоресурсами, що використовуються в Україні.

Україна споживає значні обсяги природного газу, проте видобутий в країні газ забезпечує потреби лише на третину, що робить Україну енергозалежною державою. Переважний обсяг природного газу видобувається дочірніми підприємствами НАК «Нафтогаз України» (понад 90%). За даними Держкомстату України, за 9 місяців 2011 року було видобуто 14,4 млрд. куб. м природного газу, 0,5 млрд. куб. м попутного газу та 0,6 млн. тонн газового конденсату. Імпорт природного газу в Україну здійснюється через НАК «Нафтогаз України», проте у попередні роки постачання газу відбувалося через посередників.

Добування та транспортування нафти контролюється також державними компаніями, що входять до складу вертикально-інтегрованої структури – НАК «Нафтогаз України». Переробкою нафти в Україні, здебільшого, займаються приватні компанії, найбільшими з яких є «ТНК-ВР» (Лисичанський НПЗ), «ЛУКОЙЛ» (Одеський НПЗ), «Континуум» (Херсонський НПЗ) та Група «ПРИВАТ» (Кременчуцький НПЗ, Дрогобицький НПЗ та Надвірнянський НПЗ). За перші дев'ять місяців 2011 року на нафтопереробні заводи надійшло 5 920,0 тис. тонн нафти, у т.ч. 1 570,6 тис. тонн – власного видобутку, 4 349,4 тис. тонн – імпортованої. Загалом, щорічно в Україну імпортується близько 13-14 млн. тонн нафти та нафтопродуктів, з яких сира нафта займає близько половини. Найбільшим постачальником сирової нафти та нафтопродуктів є Російська Федерація, проте суттєві поставки здійснюються Казахстаном та Азербайджаном.

Україна володіє нафтопровідною системою, пропускна спроможність якої на вході становить 114 млн. тонн нафти на рік, на виході – близько 56 млн. тонн на рік. За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості України за підсумками 9 місяців 2011 року транспортовано 20,6 млн. тонн нафти, у т.ч. транзитом (переважно до країн Західної Європи) – 13,3 млн. тонн. Оскільки рівень забезпеченості потреб власною нафтою в Україні є досить низьким, цінова ситуація значною мірою залежить від кон'юнктури зовнішніх ринків.

У січні-вересні 2011 року, порівняно з аналогічним періодом 2010 року, обсяги видобутку газу скоротилися на 6,7%, до рівня в 735,3 млн. куб. м (план перевиконано на 0,4%), що пов'язано з поступовим виснаженням освоєних

родовищ. Натомість збільшилися обсяги видобутку нафти – на 1,5%, до 6,6 тис. тонн. Крім того, обсяг транспортування природного газу зріс на 6,9% та становив 1 368,9 млн. куб. м. Проходка в бурінні за перші дев'ять місяці 2011 року склала 7 046,0 м, що на 25,2% більше показника відповідного періоду 2010 року. При цьому, план 9 місяців 2011 року перевиконано на 22,5%.

Протягом 9 місяців 2011 року ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» реалізувало 997,2 млн. куб. м природного газу загальною вартістю 529 417,0 тис. грн. Компанії НАК «Нафтогаз України» реалізовано 72% газу, що забезпечило 75% отриманих від реалізації газу доходів. Порівняно з аналогічним періодом 2010 року обсяги реалізації газу знизились на 10% (у натуральному вимірі), при цьому у грошовому вимірі спостерігався ріст на рівні 24%, що свідчить про істотне зростання цін у аналізованому періоді на продукцію, яку реалізує Підприємство. Обсяги реалізації нафти та газового конденсату (грошовий вимір) у січні-вересні 2011 року, порівняно з аналогічним періодом 2010 року суттєво зросли на 35%, до 375 179,0 тис. грн., що відбулось, переважно внаслідок підвищення цін.

Протягом перших дев'яти місяців 2011 року аналізованим підприємством освоєно капіталовкладень на загальну суму 1 596 796,0 тис. грн.

Протягом III кварталу 2011 року валюта балансу ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» суттєво зросла на 1 032 661,0 тис. грн., переважно за рахунок здійснення капітальних інвестицій. Необоротні активи підприємства станом на 30.09.2011 р. становили 3 483 890,0 тис. грн. (+1 302 304,0 тис. грн. протягом III кварталу 2011 року за рахунок, переважно, незавершеного будівництва: проведення капітальних ремонтів, будівництво, придбання основних засобів, здійснення інших капіталовкладень).

Оборотні активи підприємства протягом III кварталу 2011 року зменшились на 6%, до рівня в 4 242 932,0 тис. грн. у зв'язку з погашенням заборгованості за раніше виданими авансами (станом на 30.09.2011 р. – 2 846 696,0 тис. грн.). Крім того, оборотні активи сформовано залишками грошових коштів на рахунках – 327 149,0 тис. грн.; товарно-матеріальними запасами – 838 054,0 тис. грн. (переважно виробничі запаси) тощо.

Протягом III кварталу 2011 року основним джерелом формування валюти балансу ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» виступали насамперед поточні зобов'язання та власний капітал підприємства – 1 651 188,0 тис. грн. (21% валюти балансу), який сформовано, здебільшого статутним капіталом – 376 516,0 тис. грн., додатковим капіталом – 681 587,0 тис. грн., а також нерозподіленим прибутком у сумі 536 319,0 тис. грн.

Поточні зобов'язання на кінець аналізованого кварталу становили 5 221 133,0 тис. грн. (+1 045 557,0 тис. грн. протягом III кварталу 2011 року за рахунок поточної заборгованості із внутрішніх розрахунків). Кредиторська заборгованість за товари та послуги складала 195 032,0 тис. грн. Довгострокові зобов'язання підприємства станом на 30.09.2011 р. становили 804 629,0 тис. грн.

За 9 місяців 2011 року, порівняно з першими дев'ятьма місяцями 2010 року, сума чистого доходу від реалізації продукції підприємства зросла на 24%, до 738 083,0 тис. грн. При цьому собівартість реалізованої продукції зросла дещо повільніше – на 15%, до 495 125,0 тис. грн., а отже, відбулося зростання валової рентабельності – на 5,3 в. п., до 32,9%. Відповідно сума валового прибутку становила 242 958,0 тис. грн., що на 48,5% більше, ніж за 9 місяців 2010 року.

Зростання доходів відбулося, насамперед, в результаті нарощення обсягів реалізації нафти, збільшення обсягів транспортування природного газу магістральними газопроводами, а також у зв'язку зі зростанням цін реалізації природного газу та тарифів на транспортування та зберігання газу. За 9 місяців 2011 року від реалізації нафти та газового конденсату отримано доходів на суму 129 539,0 тис. грн., що на 14% менше, ніж за 9 місяців 2010 року. При цьому сума доходів від реалізації газу збільшилася (на 37%) до 319 603,0 тис. грн., більшою мірою за рахунок підвищення відпускних цін. Крім того, суттєво зросли доходи від транспортування газу – на 96%, до 101 040,0 тис. грн.

За підсумками операційної діяльності підприємством у січні-вересні 2011 року отримано прибуток у сумі 151 997,0 тис. грн., що на 66 500,0 тис. грн. більше, ніж за аналогічний період 2010 року. Відповідно операційна рентабельність підвищилась на 6,2 в. п. та становила 20,6%. Таким чином, сума отриманого підприємством за 9 місяців 2011 року чистого прибутку становила 43 307,0 тис. грн. (за підсумками 9 місяців 2010 року - 39 910,0 тис. грн.).

Протягом III кварталу 2011 року чистий борг аналізованого підприємства знизився на 38%, що пов'язано, більшою мірою з частковим погашенням зобов'язань за банківськими кредитами, а також збільшенням залишків грошових коштів на рахунках. Відповідно показник співвідношення чистого боргу та ЕВІТДА знизився до 1,0 (станом на 30.06.2011 р. – 1,7).

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» підтверджено на рівні **uaA**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

А. М. Коноплястий

Начальник відділу корпоративних рейтингів

О. В. Чорноротов

Додатки

Балансові дані ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.

Актив	2008	2009	2010	I кв. 2011	I півр. 2011	9 міс. 2011
I. Необоротні активи	1 713 033	1 823 017	1 991 155	2 062 612	2 181 586	3 483 890
Нематеріальні активи	11 610	12 281	14 415	15 194	14 903	14 494
Незавершене будівництво	434 778	457 339	610 682	698 655	750 514	1 788 938
Основні засоби	1 132 320	1 176 275	1 198 517	1 195 364	1 249 447	1 512 096
Довгострокові фінансові інвестиції	23 479	23 517	21 619	7 556	20 971	22 656
Довгострокова дебіторська заборгованість	110 846	152 461	145 922	145 843	145 751	145 706
Відстрочені податкові активи	0	1 144	0	0	0	0
II. Оборотні активи	733 369	608 264	1 237 440	2 205 784	4 518 877	4 242 932
Запаси	280 636	385 064	457 389	456 870	683 319	838 054
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	36 942	59 882	26 677	25 413	20 922	20 633
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами	15 100	9 229	43 321	27 654	14 063	63 676
із внутрішніх розрахунків	135 054	8 972	572 627	1 200 395	3 441 727	2 846 696
Інша поточна дебіторська заборгованість	161 047	87 926	98 633	159 704	112 049	84 792
Інша поточна дебіторська заборгованість	70 623	31 682	29 433	39 629	41 569	45 312
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 495	5 276	3 342	280 890	189 313	327 149
Інші оборотні активи	24 472	20 233	6 018	15 229	15 915	16 620
III. Витрати майбутніх періодів	6 120	7 489	4 727	9 117	9 487	15 789
Баланс	2 452 522	2 438 770	3 233 322	4 277 513	6 709 950	7 742 611
Пасив						
I. Власний капітал	1 562 142	1 571 989	1 588 034	1 611 446	1 662 919	1 651 188
Статутний капітал	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516
Інший додатковий капітал	661 182	658 775	652 551	650 834	685 953	681 587
Резервний капітал	54 814	54 965	55 599	55 599	56 766	56 766
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	469 630	481 733	503 368	528 497	543 684	536 319
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	61 240	58 511	61 759	68 847	64 615	60 186
III. Довгострокові зобов'язання	457 424	271 474	709 915	744 411	800 974	807 629
Довгострокові кредити банків	389 857	271 474	152 270	127 676	103 218	78 634
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	60 101	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	7 466	0	2 813	2 656	2 812	2 813
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	554 832	614 079	694 944	723 182
IV. Поточні зобов'язання	365 505	528 620	866 978	1 846 553	4 175 576	5 221 133
Короткострокові кредити банків	5 000	9 000	403 493	396 408	397 021	409 440
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	45 296	185 827	118 777	111 943	105 182	98 650
Кредиторська заборгованість за товари та послуги	212 256	190 037	84 475	82 199	136 998	195 032
Поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів, з бюджетом	6 201	4 006	5 551	2 040	8 184	9 353
зі страхування	30 078	35 514	31 954	34 522	45 549	53 512
з оплати праці	1 443	2 613	1 751	8 499	4 145	4 212
із внутрішніх розрахунків	8 691	10 278	10 744	18 930	10 365	11 147
Інші поточні зобов'язання	21 008	57 631	150 554	1 117 683	3 417 712	4 303 510
Інші поточні зобов'язання	35 532	33 714	59 679	74 329	50 420	136 577
V. Доходи майбутніх періодів	6 211	8 176	6 636	6 256	5 866	5 475
Баланс	2 452 522	2 438 770	3 233 322	4 277 513	6 709 950	7 742 611

Дані звіту про фінансові результати ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.

Показник	2008	2009	I півр. 2010	2010	I півр. 2011	9 міс. 2011
Чистий дохід від реалізації продукції, послуг	717 017	766 002	404 415	870 861	530 549	738 083
Собівартість реалізованої продукції	499 235	584 743	297 949	625 507	367 006	495 125
Валовий прибуток (збиток)	217 782	181 259	106 466	245 354	163 543	242 958
Інші операційні доходи	258 446	45 773	7 833	33 429	14 001	22 576
Адміністративні витрати	49 127	51 058	25 285	56 315	30 529	44 243
Витрати на збут	16 231	16 776	10 872	13 570	2 054	2 811
Інші операційні витрати	234 986	76 646	21 223	105 936	45 514	66 483
Фінансові результати від операційної діяльності	175 884	82 552	56 919	102 962	99 447	151 997
Доход від участі в капіталі	1 251	1 968	0	826	0	86
Інші фінансові доходи	54	53	74	113	44	74
Інші доходи	15 288	13 298	8 099	13 422	6 938	11 584
Фінансові витрати	37 314	32 577	15 043	33 383	2 407	4 036
Втрати від участі в капіталі	3 588	4 069	809	2 558	648	0
Інші витрати	118 276	21 972	13 199	36 394	3 259	26 076
Фінансові результати до оподаткування	33 299	39 253	36 041	44 988	100 115	133 629
Податок на прибуток від звичайної діяльності	39 278	28 014	8 682	21 493	49 406	90 107
Фінансові результати від звичайної діяльності	(5 979)	11 239	27 359	23 495	50 709	43 522
Надзвичайні:						
доходи	17 859	2 305	5	190	3	5
витрати	8 736	296	178	178	176	220
Податки з надзвичайного прибутку	127	575	0	158	0	0
Чистий прибуток (збиток)	3 017	12 673	27 186	23 349	50 536	43 307